Till
Stockholms stads
Äldreborgarråd
Äldrenämnden
och dess
funktionshinderråd
Äldreförvaltningen
Äldreombudsmannen
Funktionshinderombudsmann

Bemötande av äldreförvaltningens svar

Stockholms Dövas Förening, Stockholms Dövas Pensionärsförening och FSDB Stockholm Gotland välkomnar att Stockholms stad har projektanställt en teckenspråkig äldrevägledare. Vi ser positivt på att staden vill stärka kontakten med teckenspråkiga äldre och bättre kartlägga målgruppens behov. Samtidigt anser vi att äldrevägledarens arbete behöver följas av konkreta insatser i form av tillgängliga verksamheter att hänvisa till.

I sitt svar skriver äldreförvaltningen att det finns privata utförare utanför stadens avtal som kan erbjuda teckenspråkig hemtjänst genom individavtal. Vår bild, utifrån dialog med en sådan utförare, är dock att situationen är betydligt mer problematisk.

Vi har haft kontakt med Attendo, som har teckenspråkig personal inom sin verksamhet. De har beskrivit att verksamheten går med ekonomisk förlust varje månad eftersom målgruppen är geografiskt utspridd över hela Stockholmsområdet. De långa restiderna mellan brukarna innebär höga kostnader som dagens ersättningssystem inte kompenserar för i tillräcklig utsträckning. Enligt Attendo är detta också anledningen till att de inte vill ta emot fler kunder. Detta visar att dagens system inte skapar hållbara ekonomiska förutsättningar för utförare att erbjuda teckenspråkig hemtjänst, vilket riskerar att avskräcka även andra aktörer från att erbjuda sådana tjänster.

Äldreförvaltningen skriver också att det fortfarande finns möjlighet för målgruppen att ansöka om plats på Pilträdet och att det finns personal med teckenspråkig kompetens. Pilträdet och Serafen hade tidigare en teckenspråkig inriktning med en särskild avdelning för döva och personer med dövblindhet. Där fanns personal med god teckenspråkskompetens och flera anställda var själva döva. Under årens lopp har verksamheterna haft olika huvudmän och flera chefsbyten, vilket successivt har lett till att den teckenspråkiga inriktningen avvecklats.

Vi tre föreningar har under flera års tid haft återkommande dialog med ansvariga chefer på Pilträdet. Vid dessa möten har vi fått besked om att verksamheten inte längre har någon teckenspråkig inriktning och inte heller personal med den teckenspråkskompetens som målgruppen behöver. Mot den bakgrunden delar vi inte äldreförvaltningens beskrivning av Pilträdet som ett reellt alternativ för teckenspråkiga äldre.

Vi ser därför en risk att den nyanställda teckenspråkiga äldrevägledaren får svårt att hänvisa äldre teckenspråkiga till verksamheter som faktiskt kan tillgodose deras språkliga behov. Om den teckenspråkiga hemtjänsten fortsätter att minska och Pilträdet inte erbjuder en teckenspråkig verksamhet återstår i praktiken endast Måsholmen. En enskild verksamhet kan inte möta behoven hos alla döva, hörselskadade och personer med dövblindhet i Stockholms stad.

För Stockholms Dövas Förening, Stockholms Dövas Pensionärsförening och FSDB Stockholm Gotland handlar frågan inte enbart om tillgång till omsorg, utan också om jämlika levnadsvillkor. Äldre ska kunna kommunicera på sitt språk, känna delaktighet och ha möjlighet att upprätthålla sociala relationer. Utan tillgång till teckenspråkig äldreomsorg ökar risken för isolering, försämrad hälsa och psykisk ohälsa.

Vi anser därför att Stockholms stad behöver gå från kartläggning till konkreta och långsiktiga lösningar som säkerställer att teckenspråkig äldreomsorg finns tillgänglig för de personer som behöver den. En viktig del i detta är att staden ser över hur teckenspråkig hemtjänst finansieras. Vår dialog med utförare visar att de långa

FSDB Stockholms och Gotlands Län

restiderna mellan brukare, som är spridda över ett stort geografiskt område, medför betydande kostnader som dagens ersättningssystem inte tar hänsyn till. Om dessa förutsättningar inte förändras riskerar utförare att avveckla verksamheten eller avstå från att ta emot fler teckenspråkiga brukare.

Vi uppmanar därför Stockholms stad att ta ett tydligt ansvar för att säkerställa tillgången till teckenspråkig hemtjänst. Det räcker inte att hänvisa till möjligheten att teckna individavtal när de ekonomiska förutsättningarna gör att utförare inte kan ta emot fler brukare. Staden behöver skyndsamt se över ersättningssystemet och ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell som tar hänsyn till målgruppens särskilda behov och geografiska spridning.

Vi förväntar oss att Stockholms stad återkommer med konkreta besked om vilka åtgärder som ska vidtas och när dessa ska genomföras. Äldre döva och personer med dövblindhet ska inte behöva riskera att stå utan omsorg på sitt språk på grund av brister i ersättningssystemet.

Stockholm, 28 oktober 2026

Stockholms Dövas Pensionärsförening

Barbro Lock Almquist, ordförande

Stockholms Dövas Förening

Jenny Ryttervik, ordförande

FSDB Stockholm Gotland

Alex Boije, ordförande